

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิชาระบบบริหารราชการไทยของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ เป็นวิชาที่นักศึกษาต้องใช้ความรู้ ความคิด และสติปัญญาค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นวิชาที่มีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับระบบราชการไทยที่นักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่เคยสัมผัสในเชิงลึก ทำให้นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 มีปัญหาการเรียนรู้วิชาระบบบริหารราชการไทย และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเรียนรู้วิชาระบบบริหารราชการไทยต้องอาศัยการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หรือการเรียนรู้กลุ่มสาระ ซึ่งมี 6 ระดับ ได้แก่ การจำ การเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินผล สาเหตุสำคัญเนื่องจากนักศึกษามีขีดความสามารถในการคิด ไม่มีกระบวนการคิดที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นแนวทางแก้ไขที่จะดำเนินการ คือ การสอนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดที่เชื่อมโยง โดยเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้จัดสรรหากิจกรรม และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง

การพัฒนาการเรียนการสอนวิชาระบบบริหารราชการไทย ต้องอาศัยการเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย ดังนั้น จึงต้องมีการพัฒนาทักษะ กระบวนการคิดของนักศึกษาให้เกิดความเชื่อมโยงเนื้อหาวิชากับสถานการณ์มาช่วยในการเรียนการสอนวิชาระบบบริหารราชการไทย เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเทคนิคที่เลือกใช้ คือ เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ของ บูซาน (Busan, 1997 อ้างถึงใน ธัญญา ผลอนันต์, 2542 : 106) ซึ่งเป็นรูปแบบการจดบันทึกเป็น แผนผังทางปัญญาจะทำให้ผู้จดบันทึกเห็นจุดสำคัญ และความเชื่อมโยงของเนื้อหา มีความเป็นอิสระจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ มากขึ้น การตัดสินใจ (Decision making) ที่เห็นถึงผลดีและผลเสียที่ชัดเจน การเสนอผลงาน (Presentation) ที่แสดงถึงภาพรวมให้ผู้รับเข้าใจง่าย และการแก้ปัญหา (Problem solving) จากทางเลือกที่ดีที่สุดจากหลาย ๆ ทางเลือกที่มีอยู่ และการวางแผน (Planning) ที่ได้มาจากการวิเคราะห์ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โทนี บูซาน(1997 : 175-283) ได้เสนอว่า แผนผังทางปัญญานั้นสามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านการจดบันทึก (note taking) เพราะการจดบันทึกนั้นโดยทั่วไปคนส่วนใหญ่มักจดแบบวนวนอนหรือแนวตั้งทางเดียวตามสัดส่วนของภาษานั้นๆ ทำให้ไม่ได้ประโยชน์จากการจดบันทึกอย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่เห็นถึงจุดสำคัญและความสัมพันธ์ของเนื้อหาอย่างชัดเจน แต่หากเปลี่ยนรูปแบบการจดบันทึกเป็นแผนผังทางปัญญา จะ

ทำให้ผู้จดบันทึกเห็นถึงจุดสำคัญและความเชื่อมโยงของเนื้อหา มีความเป็นอิสระจนเกิดความเข้าใจในเนื้อหานั้นๆ มากขึ้น โทนี บูซาน ได้คิดริเริ่มโดยที่นำความรู้เรื่องสมองมาปรับใช้ในการเรียนรู้พัฒนาจากการจดบันทึกแบบเดิมที่บันทึกตัวอักษรเป็นบรรทัดๆ เป็นแถวๆ ใช้ปากกาหรือดินสอสีแดงมาเป็นการบันทึกด้วยคำ ภาพ สัญลักษณ์ แบบแผ่รัศมีออกรอบๆ ศูนย์กลางเหมือนกับการแตกแขนงของกิ่งไม้โดยใช้สีสัน กิจกรรมต่างๆ เหล่านี้คาดว่าจะนำไปสู่การคิดเชื่อมโยงของนักศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนวิชาระบบบริหารราชการไทยให้ได้ดียิ่งขึ้น ถ้านักศึกษาได้รับการพัฒนาทักษะการคิดด้วยเทคนิคแผนผังทางปัญญอย่างถูกต้อง เพราะมีงานวิจัยหลาย ๆ ผลงานที่สนับสนุนเกี่ยวกับการนำเทคนิคแผนผังทางปัญญามาทดลองใช้ ได้แก่นงานวิจัยของกมลเนตร คำไสย (2549: บทคัดย่อ) กุสุมา ภู่ขาว (2548: บทคัดย่อ) จินดา ทองชื่นห่อ (2549: บทคัดย่อ) ละพอ ทับทิม (2546: บทคัดย่อ) และศิริลักษณ์ แก้วสมบุญ (2543: บทคัดย่อ) พบว่าการใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญาทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้นได้

จะเห็นได้ว่า เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยการจัดระบบความคิดออกมาเป็นรูปธรรม ช่วยให้ง่ายต่อความเข้าใจ และจดจำสิ่งที่เรียนมาได้ อย่างแม่นยำ ได้ฝึกกระบวนการคิดที่มีความเชื่อมโยง สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา ถูกต้องชัดเจนเพียงไร และก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนั้น เพื่อการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาระบบบริหารราชการไทย ผู้วิจัยจึงเลือกใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ของโทนี บูซาน มาใช้ในการวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนครั้งนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระบบบริหารราชการไทยของนักศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ระหว่างก่อนและหลังการใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map)
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระบบบริหารราชการไทยที่เพิ่มขึ้นของนักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์กลุ่มที่ใช้และไม่ใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระบบบริหารราชการไทยของ โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระบบบริหารราชการไทยของนักศึกษาที่ได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) สูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนแบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาผลการใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) กับนักศึกษาสาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาระบบบริหารราชการไทย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรของการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครที่เรียนวิชาระบบบริหารราชการไทย

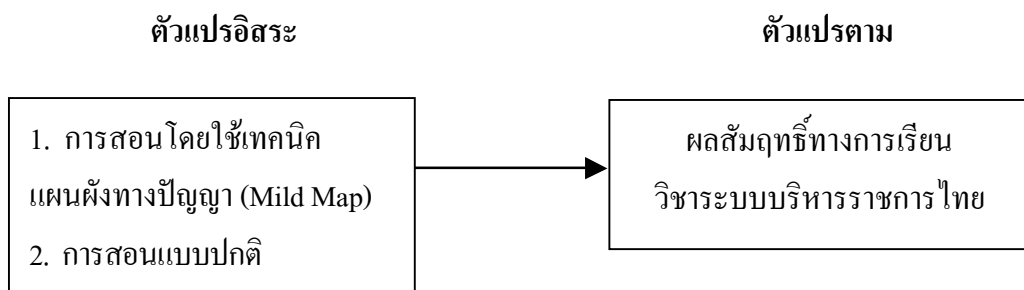
กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ดังนี้

- 1) กลุ่มควบคุม คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่น 52 หมู่ 2 จำนวน 47 คน
- 2) กลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ รุ่น 52 หมู่ 1 จำนวน 47 คน

ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระยะเวลาในการวิจัย ในภาคการศึกษาที่ 1/2553

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เทคนิคแผนผังทางปัญญา** เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ที่ช่วยให้สามารถเชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบ โดยเขียนออกมาในรูปของแผนภาพที่มีลักษณะเหมือนต้นไม้แตกกิ่งก้านสาขาออกไปเรื่อยๆ เป็นการจัดลำดับความคิด เพื่อช่วยในการจดจำและเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น โดยมีประเด็นหลัก คำสำคัญ การเชื่อมโยง การเน้นความสำคัญด้วยสีเส้น เส้น ภาพ และตัวอักษรในมิติที่แตกต่างกัน

2. **รูปแบบการสอน** หมายถึง แบบแผนของการสอนที่แสดงความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกัน ระหว่างองค์ประกอบต่างๆในการสอน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอน การสอน การประเมินผล รวมถึงกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ โดยผ่านขั้นตอนการดำเนินการสร้างอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. **การสอนโดยใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา** หมายถึง แบบแผนของการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดอย่างเป็นระบบ

4. **การสอนแบบปกติ** หมายถึง การสอนเนื้อหาวิชาระบบบริหารราชการไทย ตามแผนการสอนของสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร สำหรับนักศึกษาควบคุมปกติ

5. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ปี 1 รุ่น 52 หมู่ 1,2 ในภาคการศึกษาที่ 1/2553

6. **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในวิชาระบบบริหารราชการไทย ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่อาจารย์ประจำวิชาระบบบริหารราชการไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครและผู้วิจัยร่วมสร้างขึ้นมา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงผลการใช้เทคนิคแผนผังทางปัญญา (Mind Map) ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียนต่อไป